

Przypisy w systemie harvardzkim

Określa się je jako tzw. odsyłacze alfabetyczne lub odwołania do literatury w systemie „autor-data wydania”. Polegają na powoływaniu się na dane źródło **bezpośrednio** w tekście pracy, bez podawania jego pełnego opisu bibliograficznego w dolnej części strony.

Dokładne i pełne opisy bibliograficzne wykorzystanych źródeł umieszcza się tylko w bibliografii załącznikowej na końcu pracy,

Przypisy umieszcza się bezpośrednio po cytacie lub w innym miejscu wymagającym wskazania źródeł w formie **skróconej informacji bibliograficznej**: w nawiasach kwadratowych (lub okrągłych) podaje się nazwisko autora (ewentualnie współautorów) lub skrót tytułu źródła (w przypadku prac zbiorowych bez podanego redaktora), daty wydania lub/oraz numerów stron, na które powołuje się autor pracy.

Przykład:

Stosowanie odpowiedniej terapii jest uzależnione od stopnia zaawansowania stanu chorobowego [Maliniak, 2001].

Sposób podawania danych bibliograficznych w odsyłaczu zależy od kontekstu: jeżeli, ze zdania /akapitu, po którym należałoby umieścić odsyłacz jasno wynika, na czyje dzieło następuje powołanie (a w tekście pojawia się nazwisko autora), wystarczy ograniczyć zawartość odsyłacza do roku publikacji lub/oraz numeru strony.

Przykład:

Według Hoovera [2013], w postępowaniu terapeutycznym ważne jest uwzględnienie wszystkich możliwości.

Zasady tworzenia:

1. Odsyłacz do literatury powinien zawierać następujące elementy:

nazwisko autora, rok wydania publikacji, strona/strony
---

2. Autorzy publikacji – można spotkać się z następującymi sytuacjami:

- jeżeli dana publikacja ma dwóch autorów, podaje się oba nazwiska, łącząc je spójnikiem „i”,

Przykład:

[Nowak i Kowalski, 2000]

- podobnie można postąpić w przypadku trzech autorów, przy czym spójnik „i” stawia się przed ostatnim nazwiskiem,

Przykład:

[Maliniak, Gruszka i Nowak, 1999]

- jeśli autorów jest więcej niż trzech, podaje się tylko pierwszego z nich z dodatkiem skrótu „i in.” (lub „et al.” w źródłach angielskojęzycznych)

Przykład:

[Nowak i in., 1988]

[Smith et al., 2013]

- jeżeli kilka wykorzystywanych w pracy dokumentów ma autorów o tym samym nazwisku i ten sam rok wydania, wówczas rozróżnia się je za pomocą pierwszych liter imion autorów,

Przykład:

[Nowak G., 1999; Nowak M., 1999]

- gdy powołujemy się na kilka publikacji jednego autora opublikowanych w tym samym roku, po dacie należy dodać (bez spacji) kolejne małe litery

Przykład:

[Nowak 1998a, 1998b, 1998c]

Oznaczenia te powtarza się wówczas w bibliografii zamieszczonej po tekście głównym.

Jeśli dokonujemy bezpośredniego cytatu z cudzej pracy, powinien on być dokładnie oznaczony za pomocą cudzysłowu i kursywy, w takim przypadku należy także wskazać numer strony, z której pochodzi cytowany tekst.

Przykład:

(...) nawet bardzo impulsywni kupujący nie kupują „na każde zawołanie swoich impulsów” [Rook i Fisher, 1995, s.306].

Numer strony można wskazywać także wtedy, gdy nie dokonujemy bezpośredniego cytatu, a jedynie własnymi słowami opisujemy myśl autora, jednak nie jest to konieczne.

Jeśli powołujemy się na pozycję, której co prawda nie czytaliśmy, ale która była zacytowana w innej, czytanej przez nas publikacji, nie można powoływać się na tego pierwszego autora, a jedynie na autora publikacji, którą mamy; wskazujemy na ten fakt następująco:

Według Smith [cyt. za: Walker, Robertson i Williams, 1999, s.45] „każde użycie sprzętu powinno być odnotowane”.

Przyjmuje się również zasadę, iż kilka publikacji cytowanych razem (w jednym nawiasie) szereguje się w kolejności chronologicznej, a nie według alfabetu.

Przykład:

[Nowak, 1980; Maliniak, 1990; Kowalski, 2000]

Wyjątek stanowi sytuacja, gdy zachodzi potrzeba powołania się na prace kilku autorów pochodzące z różnych lat, aby uniknąć konieczności powtarzania w nawiasie tego samego nazwiska z kolejnymi datami, szereguje się prace chronologicznie w obrębie poszczególnych autorów.

Przykład:

[Nowak, 1973, 1992, 2001; Kowalski, 1978, 1999; Maliniak, 1980]

Jeśli powołujemy się na opracowania i raporty przygotowane przez organizacje lub instytucje, które nie mają podanych autorów (lub redaktorów), wówczas zamiast autora podaje się nazwę tych organizacji.

Przykład:

[Główny Urząd Statystyczny, 2009] lub [GUS, 2009]

3. Interpunkcja - można stosować się różne konwencje użycia znaków interpunkcyjnych:

- dane bibliograficzne powoływanych publikacji można umieszczać w nawiasach okrągłych lub kwadratowych

Przykład:

[1984] lub (1984)

- po nazwisku można postawić przecinek lub pozostawić tylko pojedynczy odstęp

Przykład:

[Kowalski, 1994] lub [Kowalski 1994]

- po roku, a przed numerem strony przywoływanego dokumentu można postawić przecinek lub dwukropek

Przykład:

[Kowalski 1984, 72] lub [Malinowski, 1973: 56]

Można także poprzedzać numer strony skrótem „s.” po przecinku:

Przykład:

[Kowalski 1984, s. 72] lub [Kowalski, 1984, s. 35-42]

Dane bibliograficzne kilku omawianych na raz publikacji można oddzielać przecinkami lub średnikami.

Przykład:

[Kowalski 1984, Maliniak 1985, Nowak 1986] lub (Maliniak, 1983; Kowalski, 1984)

W obrębie całej pracy należy stosować konsekwentnie wybraną interpunkcję!